

UDVARHELYI HIRADÓ.

KÖZMIVELŐDÉSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS KÖZEGÉSZSÉGÜGYI HETILAP.

Előfizetési díj

vidékre postán, vagy helyben házhoz hozva:

Egész évre 4 ft.
Fél évre 2 ft.
Negyed évre 1 ft.
Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden szombaton este.

Hirdetménydíj:

Ötven centiméternyi területen megfűrt hirdetmény ára első beigtatáskor 50 krajcár, második beigtatáskor 10 percent, harmadik és minden további beigtatásnál 20 percent árleengedés.
Száz centiméter területet elfoglaló hirdetmény ára első beigtatáskor 1 ft., második beigtatáskor 10 percent, harmadik és minden további beigtatás alkalmával 20 percent árleengedés.
Bélyegdíj minden beigtatáskor 30 kr.
Mellékletdíj: Százától 1 ft 40 kr. — A díjak előre fizetendők.

A szerkesztő lakása:

Botos-utca, ref. tanári lak, emeleti lakosztály.

Kiadóhivatal:

Decsek Dániel könyvnyomdája.

Nyilatkozat.

Az „Udvarhelyi Híradó“ legelső cikke következő zárszavakkal végződött volt:

„Lapunkat azon meggyőződés hozta létre, hogy megyénk közmívelődési, közgazdasági és közegészügyi érdekeinek legalább kárt nem fogunk vele okozni, s ha célunkat elérni nem sikerülend, vigasztalni fogama régi igazság: akarni is legalább — valami.“

Mi egynehányan egy egész éven át akarunk ugyan, de megyénk közönsége csak annyiban akart, hogy a szerkesztőség kénytelen volt a lap kiadási költségeit a három utóbbi évnegyedben száz forintot mindenik esetben jóval meghaladó mennyiséggel pótolni, az első évnegyed kiadási költségeit a nyomdász fedezvén.

Ilyen körülmények között tovább a karni nem szándékozván: lapunk ez évi utolsó számával be fogja végezni pályafutását.

Székely-Udvarhelytt, 1877. dec. 22.

Az „Udvarhelyi Híradó“ szerkesztősége.

TÁRCA.

Egy arckép története.

(Adalékul Barabás Miklós festőművész élettörténetéhez.)

Alig lehet valaki lapunk olvasói között, kinek nemzeti életünk minden zajossága mellett is elkerülte volna figyelmét háromszéki, márkosfalvi Barabás Miklós festőművésznek idei dec. 4-én Budapesten megtartott 50 éves jubileuma.

Lapunk szük terével szemben álló közlendőink halmozottsága nem engedte, hogy a minden zaj nélkül előkészített örömnempről a maga idejében bővebben megemlékezzünk; legyen szabad azért utólagosan legalább némely kapcsolatos dolgokat elmondanunk.

Az udvarhelyi kollegium képtárában két arckép magasztatja Barabás Miklós esetét. Egyik a közelebbiről elhunyt gróf Teleki Domokosé, másik a backamadarasi Kis Józsefé. Az első az iskolai előjáróság készítette az intézet egykori főgondnokának, alapítójának emlékére, a második arcképnek egész története van.

Kis József, a kollegium-építettő Kis Gergely udvarhelyi volt tanár egyik fia, életének nagyobb részét Alsó-Fejérmegyében Magyar-Igenben élte le. Eltemetve is ott van a Magura nevű szőlőhegyben.

Magyar-Igenben kelt 1829-ben azon végrendelet is, mely a Kis József-féle nyolcvanezer váltó német forintos alapítványról szól, amely 1844-től fogva az udvarhelyi kollegium által annyi szegény székely fiut segített magasabb rendű életre.

E sorok írója is, mint az udvarhelyi kollegium

A hivatalos lapból.

MI ELSŐ FERENC JÓZSEF,
ISTEN KEGYELMÉBŐL AUSZTRIAI CSÁSZÁR,
CSEHORSZÁG KIRÁLYA, stb. és MAGYARORSZÁG APOSTOLI KIRÁLYA.

Kedvelt Magyarországnak és társországai hű főrendei és képviselői közös egyetértséssel a következő törvények terjesztették szentesítés végett Felségünk elé:

1877. évi XXII. TÖRVÉNYCIKK

a kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról.

(Szentesítést nyert 1877. évi november 16-án. Kihirdettetett az országgyűlés mindkét házában 1877. évi november 22-én.)

(Vége.)

IV. FEJEZET.

A végrehajtás.

66. §.

A végrehajtást a bíró az ítéletben rendeli el. A végrehajtás vagy az illető bírók valamelyike vagy ezeknek kiküldött hivatalos közege, vagy a községi, illetőleg körjegyző vagy ezeknek segéde, vagy az előjárásnak valamely irástudó tagja, vagy végül városokban egy e végből rendelt hivatalos személy mint kiküldött által foganatosítottatik.

A kiküldött az ítéletben nevezendő meg, a végrehajtás azonban csak a nyertes félnek a ki-

egykori növendéke és a Kis-beneficiumnak éveken át élvezője, Kis József iránt különös hálaára kötelezettnek tartotta s tartja ma is magát.

E hála-, e kegyeletérzet ösztönözte, hogy midőn 1859 őszén innen Udvarhelyről a pesti theologiai intézetbe lépő szándékkal utra kelt, Magyar-Igenben meglátogassa a még 1830-ban meghalt Kis József sírját.

E látogatás alkalmával értesült az odavaló értelmiség körében, hogy volt Kis Józsefnek egy olajba festett arcképe, de amelyet 1848-ban az oláhok láncsával téptek szét. Készítette volt e képet Barabás ur, aki enyedi tanuló korában állítólag nem egy szünidőt töltött volt Igenben Kis Józsefnél, még pedig néhány évvel a haláleset után, emlékezetből, mégis oly hiven volt találva, hogy midőn az arckép már készen volt, s csak a falra föl kellett másnap illeszteni, az arcképet az illetők a kanapéra azon helyen állítván föl, amelyen Kis József szokott volt ülni, amint ezt felszűrületben meglátta a szobába fát vivő vén oláh darabant: ijedtében ledobta öléből a fát, s az udvarra kiharpanva, kiabálni kezdette, hogy: „Jáke domne de la Magura.“ (Hazajött az ur a Maguráról.)

Ez értesülés alapján kerestem föl Pesten Barabás urat, megtudakozandó: nem lehetne e a Kis József arcképét még egyszer megkészíteni? S nem csekély örömemre biztató feleletet nyertem. De törekvésemben akkor megakadtam, mert részint betegeskedésem, részint az 1860 elején beállott politikai zavarok hazatérésre kényszerítettek.

Udvarhelyre visszajöven Pestről, többekkel közöltem az ügyet, s ámbár az intézet kebelében

küldöttnél való szóbeli vagy írásbeli jelentkezésére foganatosítandó.

Ha a végrehajtás az itélő bíró területi hatáskörén kívül foganatosítandó, e végből az illetékes hason hatáskörű bíróság az iratok áttétele mellett megkeresetik.

A jelen törvényben körülírt eljárás alá tartozó ügyekben előleges biztosításnak helye nincsen; a bérbeadó azonban a bérlő ellenében a bérösszeg erejéig a törvényes zálogjoggal terhelt ingóságok összeírását, ugy az eljárás megindítása előtt mint az eljárás folyamában követelheti.

67. §.

Pénzbeli marasztalás esetében a végrehajtás a marasztalt félnek csak ingóságaira, készpénzére vagy követelésére vezettethetik.

A végrehajtás alá veendő tárgyak összeírandók, zár alá vetteknek nyilvánítandók, és amennyiben a felek a becsértéket kölcsönösen meg nem állapítják, a végrehajtó által megbecsülendők; ha azonban valamelyik fél kívánja, saját költségére szakértő becstis alkalmazandó.

Az összeírás alkalmával a végrehajtó a zár-törés büntenyítő következményeire a végrehajtást szenvedőt vagy háznépét figyelmeztetni és hogy ez megtörtént, a jegyzőkönyvbe bevezetni köteles.

A végrehajtónak jogában áll a végrehajtást szenvedőnél a zár alatt levő helyeket felnyitvatni:

tanítók és tanulók többen érdeklődtek, de az ügyet mégis abban kellett hagynom, magamnak is a sepsi-szent-györgyi tanodához kellett tanítónak menni.

1864 őszén sorsom ismét Pestre vezetett a reformált gimnáziumhoz segédtanári minőségben. Ekkor már az arcképügyet hármann karoltuk föl: Felmér Lajos, most kolozsvári egyetemi tanár, Hegyi Elek, most mátisfalvi lelkész, akkor mindketten pesti theologusok és én, mindhárman az udvarhelyi kollegium növendékei.

Tudakozódtunk Barabás urnál, aki ekkor is biztatott az arcképkészítés lehetőségével.

Irtunk ide Udvarhelyre, illetékesebb kezekbe akarván az ügyet átengedni, de csak nem kaptunk választ. Irtunk néhai gróf Bethlen Farkas akkori főgondnok urnak, de a válasz mind csak késő és mi remegtünk.

1865 elején bizalmas kézből megtudtuk, hogy az intézet vezetői között vannak, kik félnek az arckép drágaságától, sőt képtelenségnek tartják, hogy valaki m. e. negyven évi emlékezet után hű képet festhessen valakiről, s ez akasztotta meg az ügyemetet, ámbár az ifjuság, tanárok és gondnokok között többen óhajtanák az ügyet fölkarolni.

E kedvetlen hír vétele után siettünk 1865 febr. 8-án szerződésre lépni Barabás urnak, aki száz forintért vállalkozott a kép elkészítésére.

Az Udvarhelytt lidérenyomást gyakorló megátalkodott hitetlenséggel szemben a festőművész jónak látta a vázlatilag megkészített mellképet fényképezni, illetékes erdélyi embereknek véleményadás végett megküldeni.

Amint a fénykép Erdélyben s épen Udvar-

Ugyan az ellenszegülés esetében a szükséges karhatalmat hivatalból szerzi meg.

A lefoglalt ingóságok, amennyiben a végrehajtató kívánja, és ha ez a végrehajtásnál jelen nincsen, amennyiben a körülmények szükségesnek mutatják, a végrehajtó által kinevezett zárgondnok kezelése alá adandók.

68. §.

Olyan tárgyak, melyek már korábban lefoglaltak, vagy amelyek a végrehajtás alkalmával mások tulajdonának állíttatnak, csak akkor foglaltathatók le, ha a végrehajtást szenvedőnek másnemi ingóságai vagy követelései a marasztalási összeget nem fedezik.

Midőn olyan ingóságok és követelések foglaltatnak le, melyek már előzőleg foglalás alá vétettek: a korábbi végrehajtást fogyanatosító bíróság vagy hatóság, s amennyire kipuhatolható, azon személy neve s lakása is kitüntető a jegyzőkönyvben, akinek javára a korábbi végrehajtás fogyanatosított.

Olyan ingóságok és követelések lefoglalása esetében, melyek állítólag mások tulajdonát képezik, az igénylő neve és lakhelye a jegyzőkönyvben megjegyzendő.

69. §.

Ha a marasztaltnak követelései vétetnek végrehajtás alá: erről a marasztalt fél adása azonnal értesítendő.

A kielégítés ezen esetben a lefoglalt követelésnek átruházása, vagy árverés útján való eladása által eszközöltetik.

70. §.

Ha olyan tárgyak foglaltatnak le, melyek már előzőleg más részére rendes bírói végrehajtás alá vétettek: a bíró, amennyiben a korábbi foglalás előtte tudja van, vagy igazoltatik, a további eljárás folytatása végett az iratokat a korábbi foglalást eszközölő bírói hatósághoz köteles átadni.

Ha a lefoglalt ingóságokra később vezetetik rendes bírói végrehajtás: a bíró az árverést megrendelheti, de erről az előtte tudvalevő vagy bejelentett később foglaltatót, illetőleg azon bíróságot, mely a későbbi foglalás fogyanatosítására kiküldöttet rendelt, értesíteni köteles.

helytt is megjelent, az ellenfél le volt sujtva, s tiszt. Kis Ferenc tanár ur — mint akivel leveleztünk — azonnal értesített, hogy az ifjuság ki fogja fizetni a kép árát.

Mi pedig, nehogy az arckép még egyszer, mint 1848-ban és tán örökre, megsemmisüljön, 500 példányban épen Barabás ur által lithographoztattuk és ugyanazon év nyarán mind az olajfestvényt, mind a lithographozott példányokat saját magunk lehozván Pestről, 1865 aug. 7-én kelt nyilatkozatunk mellett átadtuk az iskolai előljárásának az alább következő három levéllel együtt.

I. Magyarósi tanár levele Barabás urhoz.

Tekintetes ur!

Ide 1865. Aprilis 2-áról hozzám intézett becses levelét ugyanazon hó 12-én örömmel és köszönettel vettem. — Néhai Kis József ur képével, melyet a t. ur nekem küldött ajándokba. — Meglepő volt ezen kép reám nézve: mert én n. Kis József urat jól ismertem, még 1818-tól fogva, mikor M.-Igenben mint peregrinans házábanál 3 napig mulattam, ki igen jó szívvvel fogadott, — több előttem ismeretlen urakhoz ajánló leveleket küldött.

Ez 47 évvel ezelőtt történt; később 1821-től fogva 1824-ig mint a gr. Bethlen urfiak nevelője, t. i. Sándor és János urfiak, kiknek n. édes atyja gr. Bethlen Sándor éppen testvére lévén az akkori alsó-fehértvármegyei főispánnak gr. Bethlen Imrének, Gáltón Kis József urral sokszor találkoztam és így jól ismertem. Én ezen képet igen jónak is találom, nemcsak a feje kópasztsága és bajusz nem viselése, de az egész arc darabjai hiven vannak találva. — Itt a kép megszerzése tár-

A lefoglalt ingóságokból ezen esetben csak annyi árverelhető el, hogy a bírói végrehajtás útján behajtható marasztalási összeg és járuléka kifizethető legyen.

A bíró a megtartott árverés folytán a végrehajtató fél követelését kielégíti, s csak a vételár netaláni feleslegét teszi át a később foglaltató rendes bírósághoz.

71. §.

Ha olyan tárgyak foglaltatnak le, melyek a végrehajtás alkalmával mások tulajdonának állíttatnak, vagy melyeket a foglalás napjától számított 8 nap alatt valaki szóbeli vagy írásbeli bejelentésben tulajdonaként igényel: akkor a tulajdonigény kérdése az igénylő, a végrehajtató és a végrehajtást szenvedő megidézése mellett, a jelen törvényben megszabott eljárás útján azon bíró által döntenek el, aki a végrehajtást fogyanatosította, vagy végrehajtás fogyanatosítására kiküldöttet rendelt. Az e tárgyban hozott végzés által csupán az döntenek el, hogy az igényelt tárgyak a végrehajtási zár alól felmentetnek-e vagy sem.

A foglalás napjától számított 8 nap eltelte után bejelentett igények figyelembe nem vétetnek és az árverés ezekre való tekintet nélkül megrendelendő.

Ha a bíró az igényelt tárgyakat a végrehajtási zár alól fel nem oldja: az igénylőnek jogában áll a végrehajtás helyének illetékes járásbírósa előtt igénykeresetét a végzés kihirdetésétől számított 8 nap alatt megindítani; de ennek halasztó hatálya csak azon esetben van, ha az igénylő a marasztalási összeget és járulékait, vagy ha az igényelt tárgyak becsértéke kevesebb, ezen becsértéket bírói kézhez leteszi; mely az igényper eldöntéseig az illetékes járásbíróshoz tétetik át.

Ha pedig a bíró az igényelt tárgyakat a végrehajtási zár alól feloldja: a végrehajtatónak áll jogában e végzés kihirdetésétől számított 8 nap alatt a járásbírósa előtt indítandó keresettel annak kimondását kérni, hogy a lefoglalt tárgyak végrehajtási zár alól való felmentésének helye nincsen.

Ezen 8-napi határidő eltelte, illetőleg a megindított per jogerejű eldöntése előtt, a bírónak a

gyában annyi történt, hogy bár a főiskola előljárósága ezen kép megszerzésére a kassából nem járulhat, minthogy e célra alap nincs, de mindenestre a képet a fiatalság, melyhez más jötevek is járulni fognak, azok között én magam is egy kevéssel, aláírás útján a főiskola részére mindenestre cél van megszerezni. Ezen értesitésem mellett ennyit írhatok válaszul magamat szíveségében ajánlott a

tekintetes urnak'

alázatos szolgája

Magyarósi József, m. k.

bölcsészeti rendes tanára.

Sz.-Udvarhelytt, 1865. május 27-én.

II. Székely Dávid ur levele Barabás urhoz.

Kedves barátom Miklós!

A mult napokba Fogarasba valék utazandó s mikor a szekérbe ülék, a leveleldről szóló receptet akkor irám alá, de azonban ide a falura a leveled csakis néhány napi visszaérkezésemmel olvashatám.

Nagyon meglepő vala benne a néhai Kis József bátyánk fényképe; ezt azért küldöd, hogy én benne ha valamit elfelejtettél volna, azokat emlékedbe mint competens bíró varázsolnám vissza; erre írhatom kedves barátom, hogy annyi lefolyt idők alatt is oly jól hozzá vetettél, hogy ahoz sem tenni, sem elvenni lehetetlen, csak úgyelj, hogy vállba, derékba is jó széles levén, nehogy német keskeny mellet csinálj. Ezt a küldöttet ugyan köszönöm, és általa le is köteleztél.

zár alól való feloldást rendelő végzése nem hajtható végre.

72. §.

Ha a végrehajtás folyama alatt a marasztalt fél ellen csőd út ki, a további eljárás, az addig eszközölt lépések jogi következményének épségben maradása mellett, megszüntetendő, és a követelő fél erről azon utasítással értesítendő, hogy igényeit a csödbíróságnál érvényesítse.

73. §.

Ha a marasztalt fél ingó vagyron átadására van ítéletileg kötelezve, ezt a végrehajtó a végrehajtást szenvedőtől, vagy ha az ingó vagyron egy harmadiknál van, ki az átadást teljesíteni kész, ettől átveszi és a végrehajtató félnek átadja. Az átvétel és átadás elismervény mellett történik.

74. §.

Ha a marasztalt fél valamely munka teljesítésére köteleztetett és azt teljesíteni vonakodék, arra megfelelő pénzbírsággal szorítandó.

A bíró által megállapított pénzbírság végrehajtás útján hajtatik be.

75. §.

Ha a 73. §. esetében a végrehajtás a megítelt tárgy nem létezése, vagy fel nem találása miatt eredményre nem vezetett, a végrehajtó, a mennyiben az ítéletben a marasztalás tárgyának pénzbeli értéke megállapított, ezen értékösszeg erejéig a végrehajtást a marasztalt fél ingóságainak, készpénzének és követelésének lefoglalása által nyomban eszközli.

Ha pedig a pénzbeli egyenérték az ítéletben meg nem állapított, a végrehajtó a valószínű érték erejéig eszközöl foglalást.

Utóbbi esetben a foglalás megtörténte után a pénzbeli egyenértéket a perben eljáró bíró a felek meghallgatása és szükség esetében szakértői becsü után állapítja meg.

A további végrehajtási lépések ezen megállapított összeg erejéig fogyanatosítandók.

76. §.

Az előbbeni szakasz intézkedése megfelelő alkalmazást nyer a 74. §. esetében is akkor, ha a pénzbüntetés a munka teljesítését nem eredményezte.

Ósi barátod

Székely Dávid, s. k.

Réty, 1865 ápril 24 (ahol lakásom is vagyon, átolsó posta S.-Szentgyörgy).

A magánügyekre vonatkozó sorok kihagyásával, az eredeti nyomán, szóról-szóra hiven leírta Pesten, 1865 május 6-án

Maszák Hugó, s. k.

III. Vadady László ur levele Barabás urhoz.*

Nagyon tisztelt tekintetes ur!

Mintthogy hivatalos foglalkozásimból f. hó 12-én jöhöttem haza, becses levelét aznap este valék szerencsés fölbontani. Mielőtt becses nevét olvastam volna, meglepett a záradék, melyben első pillantásra néhai Kis József képét vagy személyét ösmerem meg. A bekövetkezett gyertyagyújtáskor nöm is megérkezvén leányától Borbándról, asztalán égő két gyertya között helyezve meglátván, eképen fölkiálta: „Istenem, honnan van a Kis József képe?!”

Reggel tovább vizsgálva a vén asszony, ki még ép eszü, azon hiányt fedezé föl, hogy a jobb fülgombával egy arányba, az orr felé mérve mintegy hüvelyknyire volt szümoles — melyből kinöve volt szürke szál szört nem volt szabad leborotválni — nem látható. A homlokcsont bal szegletén a koponya szélén volt fél kis diónyi holttetem talán nem épen kivehető.

13-án felmentem M.-Igenbe, hol a szomorú emlékü 1848-ik évben egy birtokos sem kerülhetette ki a gyilkos kezeket, s hol jelenleg néhány özvegy

* Mindhárom levél a Szakács Mózes birtokában levő másolatokról van közölve. Szerk.

Ezen esetben egyébiránt a végrehajthatónak szabadságában áll a pénzbüntetés által való végrehajtás mellőzésével, egyenesen a megítélt munka pénzbeli egyenértékére, az előbbeni szakasznak megfelelő módon eszközölni a végrehajtást.

77. §.

A teljesített végrehajtásról jegyzőkönyv véteket föl, melynek felolvasására és aláírására nézve az 52. §. intézkedései alkalmazandók.

A felvett jegyzőkönyv netalán a foglalt készpénzzel, értékpapirokkal és drágaságokkal együtt a végrehajtást elrendelő, illetőleg az annak foganatosítása végett megkeresett bíróhoz 24 óra alatt beküldendő.

78. §.

A végrehajtási foglaltól, továbbá a 73. §. esetében az ott szabályozott végrehajtási eljárástól, végre a 74. §. esetében a pénzbírság kirovását tartalmazó végzés kézbesítésétől számított 8 nap alatt a végrehajtást szenvedő panaszt használhat a következő sérelmek miatt:

a) ha a végrehajtás az ítélet, vagy egyezség tartalmán túl terjesztett;

b) ha oly tárgyak foglaltattak le, melyek az 1868. évi LIV. t.-c. 395—398. §§. vagy az 1876. évi XXXI. t.-c. értelmében a végrehajtás alól kivéve vannak; a végrehajtási eljárás megsemmisítendő.

Másnemű sérelmek esetében, valamint a végrehajtási eljárás további folyamában, a végrehajtást szenvedő panasszal nem élhet.

79. §.

A végrehajtató a végrehajtás folyamában hozott végzések és eljárás ellenében panasszal élhet a következő esetekben:

a) ha a végrehajtás az ítéletben vagy egyezségben megállapított teljesítési határidő elteltére meg nem rendeltetik;

b) ha a végrehajtás az ítélet vagy egyezség tartalmánál szűkebb körre szorítottatik;

c) ha a végrehajtási eljárás szabályellenesen foganatosítottatik;

d) ha a lefoglalt tárgyakra az árverés meg nem rendeltetik.

Ezen panasz a végzés kézbesítésétől, illetőleg az eljárástól számított 8 nap alatt adandó be.

nő tanuskodhatik a multról; legelőbb özvegy Mihály zsidónét látogatam meg, azon kis setét boltban a Kis-ház alatt, melyben 50 év óta árulgat, tehát azt hiszem személyére emlékszik, mivel nagyon bejáró volt fiatal korába az öregnek, ő dörzsölgette lábait. Amint kezébe adám megnézés végett a képet, azt mondá: „Mit tréfál a vén zsidónéval, talán férjhez akarna adni?” Igenis, mondám, nézze meg csak a képet. Midőn reá pillantott, felkiáltva mondá: „Uram Istenem, ez mintha néhai principálisom képe volna!” Kilépett a világosságra, könybe lábadt szemekkel csokolá meg: „ez ő, az én régi jó gazdám, hol kapta az ur?” — hangoztatván, el kelle tehát neki beszélni úgy mint irva van.

Átmentem a szomszéd öreghez, ki Benkőné név alatt esmeretes, később Rácné, hol annak idejében, midőn tisztelt öcsém látogatta a Hegyalját, három szép leánya varázsolta be nemcsak az ifju legényeket, hanem az ifju házasságokat is, a házban talált özvegy anyának mutattam be. Szavai következők voltak: „Jaj lelkem, hiszen ez az-én volt jó szomszédom Kis József képe.” Felkerestem a kertben működő még honlevő kisebb telivér leányát Pólit, ki megpillantván a képet, mondá: „Jaj hány-szor csipte meg arcomat, jól esmerem, az öreg Kis József képe! de a szümölcse nincs meg.”

14-én vásár levén M.-Igenben, kapum előtt elmenő egyik Kfvárt lakó jó módu izraelita, elébb említett Mihálynénak fia, betérvén hozzám, asztalomon megpillantva a képet, kérdé bámulva: „Honnan ezen jó kép?” Kérdém, tán ösmeri? „Hogyne, hisz ez a néhai Kis József képe.”

Fölmentem M.-Igenbe, egy buzaárus szekér mellett álló Kis Józsefnek volt jobbágyát meglát-

Az a) és d) pontok eseteiben, ha a bíró alak-szerű végzés hozatala nélkül mellőzi a végrehajtás vagy árverés megrendelését, a panasz bármikor beadható.

80. §.

A panasz felett azon királyi törvényszék határoz, melynek területén az eljáró bíró szék-helye van.

A panasz az eljáró bírónál szóval vagy írásban adandó be, s a bíró által az iratok három nap alatt felterjesztendők.

A királyi törvényszék határozata ellen további jogorvoslatnak helye nincsen.

A királyi törvényszékek által a panasz folytán felterjesztett ügyben hozott határozatoknak a bíró eleget tenni köteles.

Nyilván alaptalan panasz esetében a királyi törvényszék a panaszt emelő ellen 25 forintig terjedő pénzbírságot szabhat.

81. §.

A foglalási eljárás jogerőre emelkedése, illetőleg az igényper beadására szolgáló határidő eltelté után, igényper beadása esetében pedig annak jogerejű eldöntése után, a bíró az árverés foganatosítására hivatalból tűz ki határnapot, arról a feleket értesíti, és az árverést kifüggesztés által s a helyi szokás utján megállapított módon kihirdeteti.

Az árverést a bíró vagy maga teljesíti, vagy annak foganatosítására kiküldöttet rendel. (66. §.)

Az árverés készpénzfizetés mellett történik, és mindaddig folytatandó, míg a marasztalási összeg és járuléka ki nem telik.

Az árverésen eladott tárgyak a vevőknek azonnal általadandók.

82. §.

Ha a végrehajtást szenvedő bérlő, s az ő tulajdonában vagy használatában a bérlemény területén található, vagy ezen kívül levő, de a bérlési üzlethez tartozó ingóságok foglaltattak le: az árverésen befolyt vételárból, amennyiben a bérbeadó ebbeli követelését a végrehajtási eljárás befejezéseig bejelenti, mindenekelőtt a félévi bérlési vagy egy évi haszonbéri követelés, mint törvényes zálogjoggal bíró elégitendő ki; és ha ez iránt vita

ván, ki mintegy 60—62 éves, kérdém tőle, ki volna ezen kép? Mig jobbra-balra forgatta, még egy hozzá hasonló koru ismét a néhai volt jobbágya oda jövé, még egy pár percig nézegették, a szekeren ülő buzatulajdonos oláhal mondá: „Vai magari lor dá nul cunostic, co dace mie da l kupe de vinars oi spune la domnu csine arfi.” A pálinkát megigérve, mondá: „Aesta jesta kipul aluj domnu Kis Józsi, voi ac fost jobbázi Domnului, si nu il cunostic.” A más kettő: „Bine zics, amu nue am adusu in minte.”

(Ti szamarák nem ösmeritek, én megmondom, ha egy kupa pálinkát adtok; megigérik, s kimondá: ez a ti volt gazdátoknak Kis Józsinak a képe s ti nem ösmeritek; felelék: jól mondod, most jön eszünkbe.) A pálinkát megitták az én egészségemért.

A fiatalabbak közül most Enyeden s megyénkben — Sárpataky Jánost kivéve — alig van két ember a birtokos osztálybeliek között, kik a néhait esmerték; azok, kik e képet látták, mindnyájan a megmutatottba az elébbi elpusztítottakat fölismerték.

Meg lehet tehát nyugodva tisztelt öcsém annak tökéletességéről, csak a szümölcse az, mit ehez teendők véleményeznek.

Tisztelt jó öcsémnek

Sárd, 1865 április 15-én

atyafi szolgálja

Vadady László, s. k.

A családi ügyekre vonatkozó sorok kihagyásával, az eredeti nyomán, szóról-szóra hiven leírta Pesten, 1865 május 8-án

Maszak Hugó, s. k.

támad, az igényelt összeg az elsőégi kérdés eldöntése végett a rendes bírósághoz teendő át.

Ezután a végrehajtató nyugta, és a netaláni eredeti adóslevél beváltása, illetőleg a részlettörlesztésnek erre feljegyzése mellett kifizettetik; a netaláni maradvány pedig, amennyiben a 70-ik §. intézkedése eltérő eljárást nem tenne szükségessé, a végrehajtást szenvedőnek kiadatik.

83. §.

Ha az árverésen befolyt összegből a nyertes fél teljes kielégítést nem nyert, vagy ha a korábbi végrehajtás vagyonihiány miatt sikertelen maradt, avagy csak részben nyújtott fedezetet, úgy akkor is, ha a lefoglalt ingóságokra igénykereset támasztatik, a nyertes fél jelentkezésére az eljáró bíró folytatólagos végrehajtást rendel, mely a fennebbi szabályok szerint foganatosítottatik.

84. §.

Ha az ítélet vagy egyezség után felmerült tények következtében a végrehajthatónak joga egészben vagy részben elenyészett: a végrehajtást szenvedő fél az eljáró bíró előtt a végrehajtás megszüntetését vagy korlátozását a végrehajtási eljárás befejezéseig bármikor kérheti.

Ezen kérelem felett a bíró az ellenfél meghallgatása és a netalán szükséges bizonyítási eljárás után, végzés által határoz.

A kérvény beadása a további végrehajtási lépésekre nézve csak akkor bír halasztó hatályal, ha a végrehajtási jog elenyészésének alapjául szolgáló tény közokirattal vagy teljes bizonyerejű magánokirattal van igazolva, avagy ha a végrehajtást szenvedő a marasztalási összeget és járulékait a bíró kezeihez leteszi.

85. §.

A végrehajtás folyamában felmerült összes költségeket az eljáró bíró állapítja meg.

Az árverés foganatosítása alkalmával felmerült költségeket a kiküldött állapítja meg, habár nem bíró is.

A végrehajtók napdíj- és fuvardíjszabályzatát minden törvényhatóság területére az illető közigazgatási bizottság megállapítani és közzétenni köteles.

Ha valamely végrehajtó ugyanazon napon több végrehajtási eljárást foganatosít, a költségek aránylag megosztandók.

Igy mentette meg az örök feledéstől székely nemzetünk egyik méltó büszkesége Barabás Miklós ur ugyancsak nemzeti közművelődésünk egyik tüneményszerű bajnokának, ama backamadarasi Kis Józsefnek arcképét, aki fennebb is említett végrendeletében megszabván, hogy:

„d) ötven alumnusnak adódjékesztendőnként külön-külön 60, azaz hatvan volt forint beneficium, mely alumnusokat nemes Udvarhelyszék két vice királybírái, vagy azoknak helyököt töltő tisztjei, egy notáriusa, az udvarhelyi reformatum collegium egyik curatorával, a rector professorral, senior és contrascriba egyetértéssel közösen, szerint minden esztendőben a kanikula kezdetével ugynevezzenek ki, hogy aki az elmúlt esztendőben megérdemelte, de azután magát negligálta, semmijussal az új kineveztetéshez ne bírjon, mert nem tunyaság, hanem igyekezet jutalma és segedelme a fundatio.”

Zárszó gyanánt egyebek közt ezeket is mondja:

„Ilyetén rendelkezésem a közzé előmozdítására és nemes székely nemzet kulturája fölségelésére tévén, magamot a ns nemzet kegyes emlékezetébe ajánlom.”

Vajha ne is felednők!

Szakács Mózes.

A végrehajtási eljárás folyamában a végrehajthatónak jogában áll magát meghatalmazott által képviseltetni, de az ez által felmerült költségtöbblet az ellenfél ellenében nem ítéltetik meg.

86. §.

Ha az ingóságokra megkísérlett végrehajtás sikertelen maradt, ha a lefoglalt tárgyra igény jelentetett, vagy ha a végrehajtható a marasztalt fél lakhelyének községeljárósága által kiállított bizonyítvánnyal igazolja, hogy ennek a követelést fedező ingóságai nincsenek: jogában áll a végrehajtható félnek a marasztalt fél ingatlanaira végrehajtást kérni. Ezen esetben a törvénykezési rendtartás szabályainak megfelelő kérvény az eljáró bírósághoz adandó be, ki azt 3 nap alatt további szabályszerű eljárás végett az illetékes telekkönyvi hatósághoz, ha pedig több telekkönyvi hatóság területköréhez tartozó ingatlanokra kéri a végrehajtást, az első helyen említettéhez átadni, és a mennyiben a marasztalási összeg részletes kielégítés által kevesbedett, ezt átírásában összeg szerint kitenni köteles.

V. FEJEZET.

Zárhatározatok.

87. §.

A kisebb jelentőségű polgári peres ügyekben bíraskodással felruházott közegek, az ezen törvény által hatáskörükhöz utalt ügyekben való hivatalos eljárásánál akár cselekvés, akár mulasztás által szándékosan, vagy vétkes gondatlanságból okozott és a jelen törvényben megengedett jogorvoslat által el nem hárítható károkért teljes vagyoni felelőséggel tartoznak, ezenfelül:

a fegyelmi eljárásra nézve a szolgabírák és békebírák bírói minőségükben a bírói felelősségi és fegyelmi, a kis és nagy községek előljárói, valamint a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városok kirendelt közigazgatási tisztviselői pedig az illető községi és köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvények fegyelmi szabványainak vannak alávetve.

88. §.

Ezen törvény alapján kiszabott pénzbírságok azon község pénztárát illetik, amely községnek illetősége alá a marasztalt tartozik.

89. §.

Jelen törvény a folyamatban levő peres ügyekre nem alkalmazandó.

90. §.

Ezen törvény hatályba lépte napjának megállapításával és végrehajtásával, továbbá az életbe léptetés végett szükséges intézkedéseknek rendelti uton való szabályozásával, végre az ügyviteli szabályok megállapításával a bel- és igazságügyi miniszterek bizatnak meg.

91. §.

A pénzügyminiszter és igazságügyminiszter felhatalmaztatnak, hogy a jelen eljárásra vonatkozó bélyegszabályozást, a törvényhozás további intézkedéseig, rendeleti uton állapítsák meg.

Mi e törvényeket s mindazt, ami abban foglaltatik, összesen és egyenként helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősítjük és szentesítjük, s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Gödöllőn, ezernyolcszázhetvenhetedik évi novemberhó tizenhatodikán.

FERENC JÓZSEF, s. k.

(P. H.)

Tisza Kálmán, s. k.

LEVELEZÉS.

(Mükedvelő szini előadás.)

Sz.-Udvarhely, dec. 27.

Karácsony-ünnepünk második napjának estéjét egy ad hoc alakult szinmükedvelő-társaság

tette élvezetessé. Mint e becses lapok előző számában jelezve volt, mükedvelők előadták Kisfaludy Károly „Csalódások” című mindig kedves vigjátékát.

Személyek voltak benne: Gróf Elemér: Csépi Albert; báró Kényesi: Illyés István; Köröndy Lina, fiatal özvegy: Bod Károlyné; Lombai, uradalmi inspektor: Félegyházi Antal; Elek, ennek fia, hadnagy: Farkas Károly; Lidi, rokona: Kovács Mari; Luca, kisasszony: özv. Korondi Mózesné; Mokány, földesúr: Kis Gergely; Vilma, Lina társalkodója: Sándor Véri; Tamás, uradalmi kertész: Benkő Gyula.

Ami az előadást általában illeti, a mükedvelők mükedvelők iránti igényeinket teljesen kielégítették és közönségünk csak köszönettel tartozik nekik, hogy a színház élvezeteiben részeltettek. Ami az egyes mükedvelők játékát különösen illeti, mellőzzük a megjegyzéseket, mert nem akarunk vagy hizelgő nyilatkozatokkal — felületesnek, vagy igaz mértékünkkel — gorombának tartatni; mely utóbbi címzésben már egykor volt szerencsénk részesülni. Elég az, hogy a közönség jól mulatott, miért koszorúkkal, bokrétákkal, tapsokkal és kihívásokkal bőven is jutalmazta a derék mükedvelőket.

Amint még ez előadás alatt szétosztott „meghívás”-ból értesültünk, ugyanezen mükedvelő-társaság — ugyancsak a fölállítandó Fröbel-gyermekkert és a ref. koll. gyermekkönyvtár javára — ujév 3-ik napján ismét rendez egy táncos egybekötött szini előadást. Elő fognak adatni: „Miért nem házasodik meg a sógor?”, vigjáték 1 felvonásban, írta Balázs Sándor; és „Légy-ott”, vigjáték 1 felvonásban, írta ifj. Ábrányi Kornél.

Reméljük, hogy ez est is hasonló élvezeteket fog nyújtani és azért hisszük, hogy a közönség, már csak a tánc kedvéért is, még nagyobb számmal fog megjelenni.

Ez előadások újból egy állandó, alapszabályilag szervezett mükedvelő-társaság szervezésének eszméjét juttatják eszünkbe. Ha valahol, — városunkban valósulhatna ez eszme. Fájdalom, nem valósulhat. Miért? Ne kutassuk ezuttal. Értjük be azzal, hogy mondjuk ki, miszerint elég sajnós, hogy akik e célra egyesülhetnének: egyesülni nem tudnak.

M. J.

KÜLÖNLEVELEK.

Akik lapunkat bekötötték szándékosan, vegyék szíves tudomásul, hogy a címlap- és tartalommutatóval a nyomdai munka halmozottsága miatt kiadónk el nem készülvén: azzal csakis néhány nap múlva fogunk szolgálhatni.

— Király és királyné ő felségeik a karácsoni ünnepeket Gödöllőn töltötték, s az udvar környezete bőven részesült karácsoni ajándékokban.

* A magyarországi reformált egyház zsinatának előkészületei. Tudva van a lapokból, hogy a magyarországi 5 reform. egyházkerület Budapesten nov. 15-én egyetemes conventben gyűlt össze, hogy az 1791-ik évtől fogva szünetelő egyházi törvényhozást (zsinatot) előkészítse. Megállapították itt az elvek, melyek alapján a convent kebeléből választott s 20 tagból álló bizottság javaslatokat készítend. Ezen bizottság a javaslatok tárgyaihoz képest két albizottságra oszlott fel, melyek közül az egyiknek feladata lesz az egybehívandó zsinat helyéről, idejéről, tagjainak számáról, a választás módjáról s a tanácskozás ügyrendjéről készíteni javaslatot. Ezen albizottság tanácskozásait Budapesten tartandja, s ennek elnöke Béthy Zsigmond, előadója Molnár Aladár, többi tagjaiul pedig Csépi Antal, Mocsáry Lajos, gr. Ráday Gedeon, Tisza László és Léscsary Lajos választották. A másik albizottság pedig az egyházszerkezetre, canonokra és fegyelmi eljárásra vonatkozó tervezetet készitend; s tanács-

kozási helye Debrecen. Ennek elnöke Révész Bálint püspök, előadója Révész Imre; egyéb tagjainak pedig Nagy Péter, Kun Bertalan; Szász Károly, Fördös Lajos, Molnár Aladár, Beöthy Zsigmond, Horváth Mihály, Fejes István, Könyves Tóth Mihály, Kiss Áron, Tisza László, dr. Kolozsvári Sándor, Szász Domokos és Tóth Sámuel választották meg; s miután a convent azon reményét fejezte ki, hogy a javaslatok, melyek a magyarországi prot. egyházreformtervezéseinek sürgősen elintézendő tárgyait képezik, jövő tavaszig elkészítettetnek, a fennebbi két bizottság, mint értesülve vagyunk, fontos munkálatait már a jövő év elején megkezdendi. (P. N.)

— A helybeli jótékony nőegylet fillérestételeire szükséges világításra utólagosan adakoztak: Kocz Lajosné 2 font, Szabadi Ferencné és Biális Irma 1—1 font steárin-gyertyát; Móri Gyuláné 2 font fotogént. — A szegényeknek kiosztás végett adtak: Ugron Lázárné három rendbeli, fiúnak való öltözetet, kabátot, mellényt és nadrágot, egy leánykának való capichont; Szentiványi Lászlóné egy nagy carton-szoknyát, egy szőr-ujast és egy pár cipőt; Dombrádi Gyuláné két férfi-inget és két pár cipőt. — Fogadják a nemeslelkű adakozók forró köszönétüket. Sz.-Udvarhelyt, 1877 dec. 27. Adománygyűjtő bizottság nevében: Kovács Jánosné.

— A helybeli polgári olvasókör számoltató és a jövő évre alakuló közgyűlését 30-án, t. i. vasárnap d. u. 3 órakor fogja megtartani.

— „Hunyadi-album” című vállalatunk a nagy közönség részéről a jelen viszonyokhoz képest csaknem példátlan pártfogásban részesült. Eddig közel 800 előfizető jelentkezett, úgy hogy nem csak a vállalat, de tiszta jövedelem is biztosítva van a hunyadmegyei eloláhosodott magyarok javára. Mindamellett többek felszólítására az előfizetési határidőt jövő év január végeig a cél érdekében meghosszabbítottuk. Midőn e helyütt is a közönségnek s lelkes gyűjtőinknek az ügy nevében köszönötünket nyilvánítjuk, felkérjük mindazokat, kik gyűjtőiket ohajtanak, szíveskedjenek e végett alóli szerkesztőkhöz fordulni. Az előfizetési pénzek — egy példány ára 2 frt — az Athenaeum kiadó hivatalába küldendők. Budapest, 1877 dec. 22. Szathmáry György és György Aladár, a „Hunyadi-album” szerkesztői.

— A Snapek vendéglőstől kapott, s lapunk 35. számában megemlített egy forintot a török sebesültek számára mai napon felküldöttük a „Pesti Napló” szerkesztőségéhez.

— A Petőfi-síremlékelyegylet által szerkesztőségünkhez küldött tiz darab tagsági jegyet a következő egyének vették át, egyenként egy-egy forintot fizetvén: 1. Székely Árpád. 2. Pál Adolf. 3. Szentgyörgyi Mózes. 4. Kassai László. 5. Jakab Dániel. 6. Szentgyörgyi Mózesné Máthé Lidia. 7. Hofmann Alajos. 8. Kassai Domokos. 9. Sikolya József. 10. Szenté Gábor. Sz.-Udvarhelyt, 1877 dec. 29. Szakács Mózes, m. k.

— Harmadik közlemény a székelyegyleti tagsági díjfizetésről. A dec. 22-én kelt második közlemény szerint volt a begyűlt összeg 100 frt. Azután fizettek: 19. Sebesi Ákos 1877-re 5 frt. 20. Bodor Pál 1876 és 1877-re 10 frt. 21. Paál Rezső 1877-re 5 frt. 22. Ujvári Béla 1877-re 5 frt. Együtt 125 frt. Sz.-Udvarhelyt, 1877 dec. 29-én. Nyilvános nyugta gyanánt: Szakács Mózes, m. k., választmányi pénztárnok.

Szerkesztői izenetek.

A „Hon” szerkesztőségének Budapesten. Az előfizetési pénzt kaptuk ugyan, de azonnal vissza is indítottuk. Támogatásukért legszívesebb köszönötünket.

Lánszky Sándor urnak Szentkeresztbánya A kegyed előfizetési pénzt is visszaküldöttük.

A Franklin-társulat hírlapkiadó hivatalának Budapesten. A jelzett melléklet nem érkezvén meg: nem szolgálhattunk.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Szakács Mózes.